

Suomalaisia hallitun skitsofrenian maassa

Jorma Melleri

KULTTUURI

6.11.2024 14:31

|

päivitetty 7.11.2024 15:56

♥ 12

💬 7

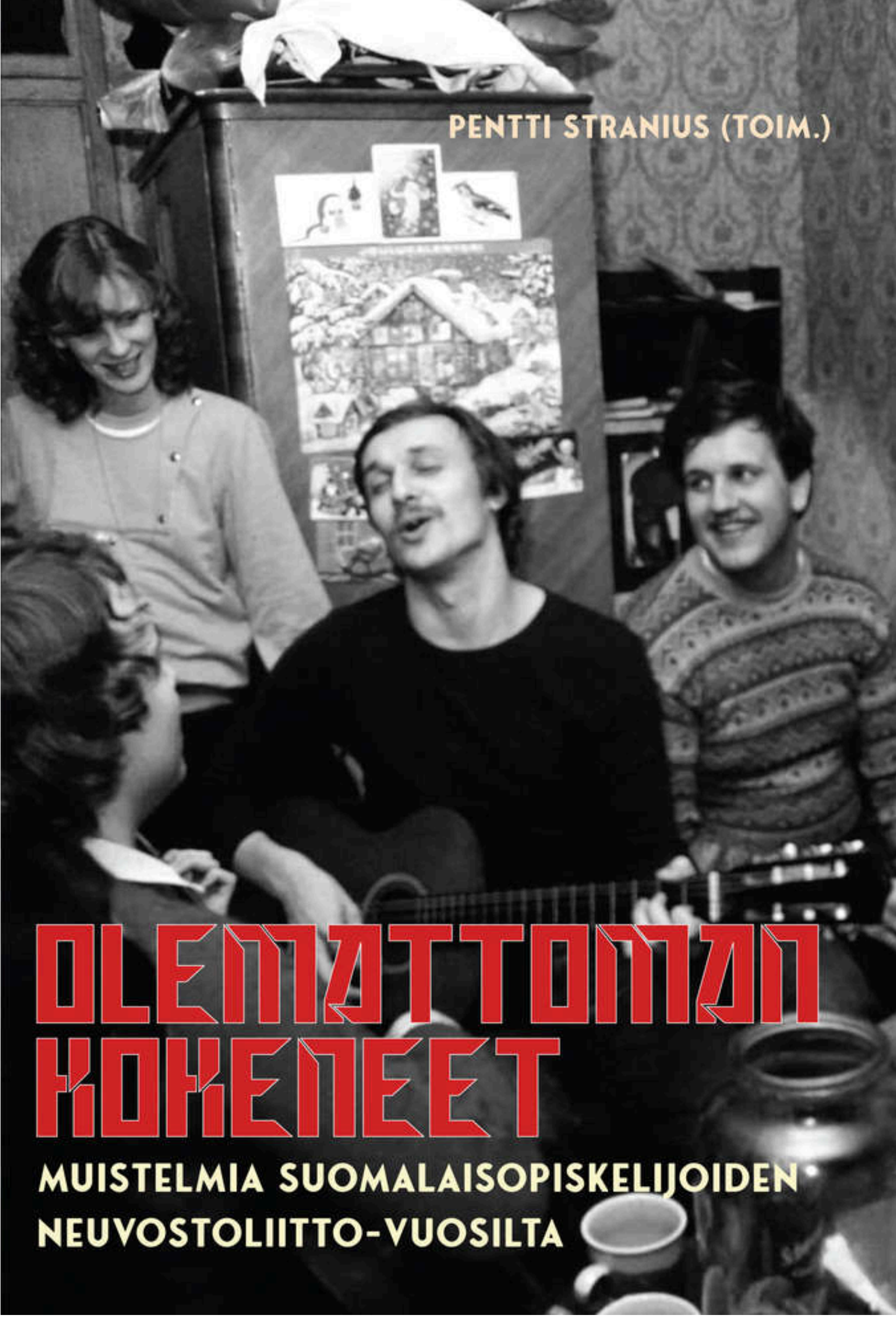
f

in

t

whatsapp

✉

Neuvostoliitossa opiskeli 1950-luvun lopulta maan hajoamiseen eli vuoteen 1991 asti jopa 5000-6000 suomalaista. Heidän tarinoitaan on ryhtynyt keraämään talteen Venäjällä ja Neuvostoliitossa opiskelleiden yhdistys.

Keruuhanke jatkuu ensi vuoteen, mutta jo nyt on julkaistu teos, johon on koottu 20 opiskelijan muistelmia neuvostovuosilta (*Pentti Stranius (toim.): Olemattoman kokeneet, Kirjokansi 2024*).

Opiskelijat kokivat paljon muutakin kuin olematonta. Piti oppia luovimaan byrokratian, korruption ja valheiden keskellä. Kirjaa lukiessa tuli monta kertaa mieleen, että ihminen sopeutuu vaikka mihin, jos on pakko.

”Hallitun skitsofrenian” maassa oli selviytyäkseen ulvottava susien mukana eli maassa maan tavalla. Moni oppi nopeasti ”puhumaan yhtä, ajattelemaan toista ja tekemään kolmatta”, kuten **Pentti Stranius** kirjoittaa **Aleksandr Solženitsyniä** siteerauten.

Moni lähti Neuvostoliittoon opiskelemaan vasemmistolaisen taustansa takia. Lähdön syyt olivat myös mukhea stipendi, ilmainen opetus ja seikkailunhalu.

Tässä kirjassa eivät ole äänessä ne, jotka menivät puoluekouluun opiskelemaan marxismi-leninismistä ja muita kommunistien metkuja. Suurin osa, jopa yli 90 prosenttia, opiskeli ammatillisissa oppilaitoksissa, korkeakouluissa ja yliopistoissa.

Eniten suomalaisia opiskeli Moskovassa, Leningradissa, Kiovassa ja Minskissä. Opiskelu kesti yleensä viidestä seitsemään vuoteen. Osa keskeytti opintonsa, joku alkoholisoiutui ja kärsi mielenterveysongelmista, mutta enemmistö palasi Suomeen tutkinto tasuksa.

Suurin osa kirjan kertomuksista on selviytymistarinoita. Arki vieraalla maalla ei ollut helppoa. Monen kielitaito oli aluksi heikko, osa ei osannut lainkaan venäjää lähtiessään.

Opiskelijat tiesivät olevansa KGB:n tarkkailun alla, asuntoloissa tehtiin tupatarkastuksia ja joskus opiskelijoiden omat neuvostot olivat paavillisempia kuin KGB-paavit konsanaan. Puututtiin pikkusioihin.

Mia Heinimaa kertoo, miten opiskelijaneuvosto suuttui, kun hän oli ripustanut täyspitkän **Lenin**-julisteen väärään paikkaan. Juliste ei saanut olla huoneessa, jossa ruokailtiin, opiskeltiin, nukuttiin ja ”mikä kauheinta riisuuduttiin”. Se oli pyhäinhäväistys!

Juliste oli poistettava välittömästi. Kun suomalainen ei suostunut, hän joutui dekaanin puhutteluun. Tämän mielestä kyseessä oli provokaatio. Kun oppiniskaista Heinimaata uhattiin opintojen päättymisellä ja ulosheitoilla maasta, hän nöyryty ja poisti julisteen.

Vanhemmilla valvojilla oli varaa suurpiirteisyyteen. He saattoivat katsoa pieniä rikkeitä somiensa läpi. Tällainen ”hieno mies” oli **Jukka Erholtzin** mukaan esimerkiksi inkerinsuomalainen KGB-mies **Juho Ritari**.

Opiskelijoita Ritari valvoi kuraattorin titteillä. Suurpiirteinen ja avulias eversti kertoi olleensa Suomessa sodan jälkeen valvontakomission ja puna-armeijan kuoron tulkkina.

Entiset nuoret, nyt seitsemänkymppiset eläkeläiset, muistelevat menneitä nykyinen maailmantilanne mielessään. Moni ilmaisee pettymyksensä Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainaa vastaan. Ystävyyssuhteita on katkennut.

”Tämänkö vuoksi olin uhrannut elämästäni 60 vuotta venäjän kielen ja kulttuurin tuntemukseen”, huudahtaa **Kirsti Vikki** Venäjän hyökkäykseen viitaten ja kertoo ryhtyneensä auttamaan ukrainalaisia sodan uhreja.

Neuvostoliitto romahti, mutta kaikkien aate ei ole laimentunut vuosien varrella. Leningradissa lääkäriksi opiskellut **Liisa Taskinen** on toiminut vuodesta 2022 Suomen kommunistisen puolueen puheenjohtajana.

Olemattoman kokeneet on täynnä kiinnostavia ihmiskohtaloita. Suomeen paluu ei kaikilta sujunut ongelmitta, mutta on inhimillistä, että päälimmäiseksi on jäänyt hyviä muistoja.

Kirjassa on paljon toistoa ja rosaa eikä teos ole ihan viimeisen päälle viimeistelty. Se on kuitenkin arvokas dokumentti niiltä ajoilta, jolloin vannottiin ystävyyden ja yhteistyön nimiin.

+12

Jorma Melleri

Helsinki

Ilmoita asiaton viesti

Kommentit (7)

Kommentoi

Sinun täytyy [kirjautua sisään](#), jotta voit kommentoida.

- Hannu Rautomäki

#150416

6.11.2024 15:33

Ilmoita asiaton viesti

Siellä seikkailin minäkin viisi vuotta. Kirja meni tilaukseen. Peräänkatsoja ex-eversti Juho Ritari oli leppoisa pappi, mutta hämäsi olemuksellaan.

Kirjaudu

+4
- Veikko Huuska

#150419

6.11.2024 21:38

Ilmoita asiaton viesti

Punaisen hämärän maa on aina ollut kiehtova, kaikessa rouheudessaan. Menee lukulistalle, mutta ei ihan hätäisimpään kärkeen. Tunnen teoksen toimittajan, nimi on laadun tae, sanoisin.

Kirjaudu

+1
- Jorma Melleri

#150420

Kirjoittaja

6.11.2024 22:32

Ilmoita asiaton viesti

Vastaus kommenttiin: #150419

Teoksen toimittaja, Pentti Stranius, opiskeli itekin Neuvostoliitossa, mm. historiaa.

Kirjaudu

0
- Jussi Väinönheimo

#150424

7.11.2024 19:45

Ilmoita asiaton viesti

70-luvun lopulta aina noin 80-luvun puoliväliin ei ollut harvinaista, että Turun Kauppakorkeasta tai Helsingin vastaavasta (Hankenista en nyt tiedä, kävikö esim.Nalle...) viettää puolikas tai jopa koko vuosi Harppi-Saksassa.

Vähän surkuhupaisaa, että juuri ”sosialismia” opiskelemaan tulleet nuoret saivat elää etuoikeutettutta elämää. Olisi pitänyt olla jo sen verran elämän kokemusta, että olisi nähnyt bluffin läpi.

Kirjaudu

0
- Hannu Rautomäki

#150425

7.11.2024 20:44

Ilmoita asiaton viesti

Vastaus kommenttiin: #150424

”Vähän surkuhupaisaa, että juuri ”sosialismia” opiskelemaan tulleet nuoret saivat elää etuoikeutettutta elämää.” Stipendi oli työläisien keskipalkan määräinen, ja asuttiin asuntoloissa useamman hengen huoneissa. Mitä tarkoitat etuoikeutetulla elämällä?

Kirjaudu

+1
- Jussi Väinönheimo

#150428

8.11.2024 13:29

Ilmoita asiaton viesti

Vastaus kommenttiin: #150425

No saivat jokainen mahdollisuuksiansa ja Suomen opintolainen (Opintolaina ulkomailta opiskelua varten) mitää Suomen markat, jotka sitten vaihdettiin suhteessa about 3:1 BRD:n markoiksi. Tai vaikka dollareiksi, ei senupuoleen, pystyi käymään verotonta Inturistin kaupoissa. Ja mustapörssi toimi aina...

Kirjaudu

0
- Hannu Rautomäki

#150432

8.11.2024 18:53

Ilmoita asiaton viesti

Vastaus kommenttiin: #150428

Yksi suomalainen opiskelija trokasi Berjozkasta sateenvarjoja jobbareille myyntiin. Kärsyi ja sai useamman vuoden vankeustuomion työleirille Volgan mutkaan.

Kirjaudu

+1

Uusi Suomi

Vaihde: 010 665 101
Postiosoite: PL 189, 00101 HELSINKI
Käyntiosoite: Alvar Aallon katu 3 C

Päätoimittaja
Jenni Tamminen

[Anna uutisvinkki](#)
[Kysymykset blogeista](#)
[Toimituksen yhteyshetdot](#)
[Palaute](#)
[Tietosuojaalauseke](#)
[Käyttö- ja sopimusehdot](#)

Kustantaja Alma Talent Oy

Toimitusjohtaja
Juha-Petri Loimovuori

Mediamyynti

Asiakaspalvelu
Puh. 010 665 8110
arkisin klo 8.30-16.00
Puh. hinta 8,4 snt/min, sis. alv 24%
[US blogien ylläpito: us.yllapito@almamedia.fi](#)
[ki.asiakaspalvelu@almatalent.fi](#)
[Asiakastuki ja asiointi verkossa](#)
[Tilaa uutiskirje](#)

Ajassa

Ilta-lehti.fi – Uutiset, urheilu, viihde ja TV-ohjelmat
Kauppalehti – Talousuutiset ja pörssikurssit
Talouselämä – Talousuutiset, analyysit ja yrityskaupat
Uusi Suomi – Poliittikan ja yhteiskunnan uutiset ja analyysit
Arvopaperi – Sijoittajan uutiset, analyysit ja listautumiset

NÄYTÄ KAIKKI

Vapaalla

Etuovi.com – Myytävät asunnot ja asunnon hinta-arvio
Nettiauto – Vaihdoautot, heti ajoon -autot ja sähköautot
Baana – Kilpailuta kerralla autoliikheet ja myy autosi jopa 48 tunnissa
Autotali.com – Vaihdoautot, uudet autot, sähköautot ja leasing-autot
AutoJerry.fi – Autohuollot

NÄYTÄ KAIKKI

Työssä

Kauppalehti – Johtaminen, yritykset ja toimitilat
Jobby – Avoimet työpaikat
Tekniikka & Talous – Teknologiauutiset ja ilmiöt
Tivi – ICT-uutiset ja -ilmiöt
Konepörssi – Työkoneiden ja kuljetuskaluston erikoislehti

NÄYTÄ KAIKKI